

УДК: 811.161.2'243:378.091.26

СИСТЕМА ПЕРЕДТЕКСТОВИХ ЗАВДАНЬ ПІД ЧАС РОБОТИ З ІНШОМОВНИМИ ФАХОВИМИ ТЕКСТАМИ

Ірина Зозуля

*Вінницький національний технічний університет,
кафедра мовознавства,
21021, Вінниця, Україна,
тел.: 0979855302,
ел.пошта: irazozulya15011985@gmail.com,
<https://orcid.org/0000-0002-1496-6143>*

Алла Стадній

*Вінницький національний технічний університет,
кафедра мовознавства, 21021, Вінниця, Україна,
тел.: 0963749425,
ел.пошта: stadniy.alla@ukr.net,
<https://orcid.org/0000-0002-7125-5970>*

У статті зазначено, що українська мова для іноземних студентів – не тільки навчальний предмет, але й засіб розвитку особистості, інструмент формування професійної компетенції. Охарактеризовано особливості професійно орієнтованого тексту, на основі якого іноземні студенти вивчають мовні процеси та явища. Представлено основні типи передтекстових завдань для роботи з іншомовним фаховим текстом з урахуванням досвіду вітчизняної та зарубіжної лінгводидактики. Запропоновано різноманітні види завдань, які можуть бути використані для збагачення словникового запасу іноземних студентів, навчання студентів правильних прийомів професійного спілкування, вироблення лінгвістичних навичок. Представлено різні способи введення нових слів у лексикон іноземних студентів.

Ключові слова: передтекстові завдання, іншомовний фаховий текст, терміни, українська мова як іноземна, іноземні студенти.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/uf1.2019.14.2726>

Постановка проблеми. Однією з важливих рис сучасного періоду розвитку суспільства в Україні є інтеграція до світової інформаційної системи. Значне підвищення рівня інформаційної насиченості ряду видів людської діяльності зумовлює в сучасній методиці викладання іноземних мов особливий підхід до питань текстової діяльності. Саме в процесі породження та інтеграції текстів здійснюється обмін знаннями й досвідом, уміннями й навичками, емоціями, цінностями, ідеалами й нормами. Враховуючи це, постає проблема пошуку шляхів організації іншомовної текстової діяльності.

На сьогодні у зв'язку з розширенням міжкультурних контактів і розвитком міжнародних зв'язків зростає роль знання іноземних мов. Українська мова для іноземних студентів – не тільки навчальний предмет, але й засіб розвитку особистості, можливість формування професійної компетенції. У студентів-іноземців, що вивчають українську мову, мають бути певні знання, вміння і навички

в галузі української мови, що дозволяють майбутнім спеціалістам стати конкурентоспроможними.

“Вивчення української мови як іноземної передбачає оволодіння фонетичними, лексичними, стилістичними, граматичними вміннями й навичками, необхідними для слухання лекцій, читання навчальної літератури, репродуктивно-продуктивного мовлення в усній та письмовій формах” [2 : 142]. Для вільного володіння усною й писемною формами професійного спілкування іноземні студенти повинні мати чималий активний лексичний запас фахової термінології, адже мовленнєва специфіка цього стилю спілкування визначається насамперед великою кількістю термінів, що активно обслуговують сферу професійно-виробничої діяльності. Очевидно, що вміння читати фахову наукову літературу потребує спеціального навчання, особливо коли йдеться про читання іншомовних текстів певного жанру й тематики. Ефективність навчання іноземних студентів значною мірою залежить від правильно складених вправ, послідовності їхнього застосування, кількості, обсягу тощо. Іншими словами, відповідні вправи мають бути функціонально пов'язані між собою та об'єднані в систему. Саме в цьому й полягає **актуальність** проблеми, адже в сучасних умовах суттєвим моментом у формуванні навичок українського професійного мовлення іноземних студентів є опанування лексики й стилю науково-навчальної літератури та літератури за фахом.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Різні аспекти формування професійного функціонального мовлення і з огляду на це засвоєння термінів і термінологічних сполук привертають увагу сучасних українських (Л. Барановська, І. Дроздова, В. Михайлюк, Г. Онуфрієнко, Т. Катиш Т. Рукас, Б. Сокіл, В. Юкало) та зарубіжних (В. Беспалько, А. Вербицький, Є. Гарбер, О. Гойхман) дослідників. Проте недостатньо досліджена проблема з професійного мовлення іноземних студентів у ВНЗ України із превалюванням технічних дисциплін потребує окремого дослідження, що й спонукало звернутися до цього питання.

Виокремлення раніше не з'ясованих частин загальної проблеми. Теоретичні й практичні аспекти системи вправ для навчання іншомовного читання широко висвітлені як у фундаментальних працях, так і в значній кількості дисертаційних досліджень з навчання іншомовного читання (Г. В. Барабанова, Т. С. Серова, С. К. Фоломкіна та ін.). Проте незважаючи на здавалося б вирішеність проблеми, питання створення системи вправ для навчання читання професійно орієнтованого тексту все ще залишається недостатньо дослідженим, оскільки у вищезгаданих дослідженнях не враховано ні специфіки фахової підготовки іноземних студентів, ні жанрових особливостей наукових іншомовних текстів.

У методичній літературі із обраної теми є певні напрацювання, головну увагу в яких приділено роботі з іншомовним текстом, що здійснюється переважно з метою збагачення словникового запасу іноземного студента, ідіоматизації його мовлення. Так, багатьма науковцями доведено, що методика роботи з іншомовними текстами на різних етапах вивчення іноземних мов (у тому числі української мови як іноземної) має свої особливості, що пов'язані зі складністю текстів. Але, на жаль, не має необхідної кількості досліджень стосовно роботи саме з фаховими текстами під час занять з української мови як іноземної. І відповідно не розроблено типології передтекстових завдань, що традиційно використовують для роботи з усіма іншомовними текстами. У зв'язку з цим ми намагалися виокремити та

систематизувати інформацію про найнеобхідніші вправи, які бажано опрацювати зі студентами на передтекстовому етапі.

Формулювання цілей статті. Читання як вид мовленнєвої діяльності є однією з головних практичних цілей навчання іноземним мовам. Воно допомагає в оволодінні мовним матеріалом, у його закріпленні та нагромадженні. Мета дослідження – проаналізувати типи та види завдань для роботи з іншомовним фаховим текстом з урахуванням досвіду вітчизняної та зарубіжної лінгводидактичної науки й практики. Відповідно до поставленої мети виокремлено наступні завдання: охарактеризувати особливості професійно орієнтованого тексту, на основі якого іноземні студенти вивчають мовні процеси та явища; розробити типологію передтекстових завдань для роботи з фаховим текстом на уроках української мови як іноземної.

Виклад основного матеріалу. Головна мета викладачів української мови як іноземної – навчити студентів управно й ефективно використовувати українську мову в повсякденній практичній професійній діяльності. З огляду на це необхідно навчати студентів української мови за їхнім фахом, забезпечуючи засвоєння термінологічної лексики, якою їм доведеться оперувати, виробити в студентів мовленнєві вміння й навички в межах наукового стилю.

Уведення термінів за спеціальністю починається вже на першому курсі. Окремі терміни вводять під час вивчення програмного граматичного матеріалу, вони є у складі речення і, що найбільш важливо, функціонують у текстах для читання, які добирає викладач для занять. Ці тексти містять такий мовний матеріал, що дає іноземному студенту можливість логічно і вільно, граматично правильно спілкуватися українською мовою в межах певного наукового питання.

Звичайно, для кожної спеціальності можна виокремити низку ситуацій, характерних для конкретної науки. Наприклад, визначення-опис предмета (опис елемента, речовини, приладу, устаткування, обладнання, машини, ґрунту тощо); опис процесу, явища (хімічного, фізичного, електротехнічного, будівельного тощо); опис досліду, експерименту тощо. Лексичний матеріал у роботі з текстами варто добирати таким чином, щоб для навчального відпрацювання використовувати ті слова, що частіше за все трапляються в певній ситуації або низці ситуацій. При цьому, окрім відпрацювання спеціальних термінів, характерних для певної науки і конкретної теми-ситуації, найчастіше практична робота має зосереджуватися на дієсловах, віддієслівних іменниках і дієслівних сполученнях [1 : 259].

Навчання мови спеціальності передбачає оптимальну організацію процесу презентації, розпізнавання та засвоєння термінологічної лексики, актуалізацію комунікативно важливої в її межах міжнародної термінології та міжнародних терміноелементів, що в комплексі сприяє формуванню в студентів прогностичних навичок і вмінь, необхідних для самостійного опрацювання навчальних текстів професійного спрямування. Ми повністю поділяємо думку лінгвіста Катиш Т. В., яка вважає, що важливим практичним інструментом презентації термінів є цілеспрямована система завдань. Особливістю цих завдань є їхня чітка орієнтація на збагачення словникового запасу студента, доречне його використання. Завдання методично доцільно згрупувати в блоки: 1) фонетико-акцентуаційний; 2) лексико-граматичний та словотворчий; 3) блок сполучуваності, логіко-поняттєвий та комунікативний [3 : 371].

За традиційною методикою робота з іншомовними текстами передбачає відомі етапи роботи: дотекстовий (передтекстовий), притекстовий та післятекстовий етапи [4 : 197]. Дотекстовий (передтекстовий) етап передбачає:

- а) аналіз мовних і смислових труднощів;
- б) введення у проблеми;
- в) формулювання комунікативної установки на читання тексту.

Ми проаналізували навички й вміння іншомовного читання, виділені методистами, і визначили ті, що мають бути сформовані в іноземних студентів відповідно до трьох груп навчальних та компенсаційних умінь професійно орієнтованого навчання, а саме: мовленнєві навички та компенсаційні вміння, пов'язані з розумінням мовного матеріалу тексту: забезпечують точність розуміння; уміння, що забезпечують розуміння змісту тексту, - повноту розуміння; уміння, що забезпечують обробку вилученої фактичної інформації, - глибину розуміння. Оскільки метою передтекстових завдань є актуалізація знань іноземців, підготовка до сприйняття тексту, подолання лексичних, граматичних, лінгвостилістичних труднощів перед читанням тексту, то ми розробили власну типологію завдань, які потрібно опрацювати перед читанням іншомовного тексту.

Залежно від змісту та особливостей тексту на початку вивчення теми варто запропонувати іноземцям ознайомитися з коментарем до тексту, у якому подано пояснення особливостей певних процесів, явищ, вузькоспеціальних термінів. Це завдання сприятиме ефективнішому засвоєнню матеріалу, зникне потреба в поясненнях викладача незрозумілих фактів під час читання, що заважатиме студентам зрозуміти текст цілісно. Усі передтекстові завдання поділяємо на такі групи:

1. Лексичні завдання, метою яких є розвиток активного словника та активізація пасивного словника:

1.1. читання, переклад, запис нових термінів та інших слів, важливих для розуміння тексту. Значення нових слів студенти можуть з'ясувати різними способами залежно від самого слова – ключове поняття чи другорядну функцію виконує в тексті, рівня знань студентів та навчальної мети: 1) за словником, у процесі такої діяльності відбувається розвиток навиків роботи зі словником (двомовним, тлумачним, термінологічним), уміння обирати потрібне значення із запропонованого переліку, знаходити інформацію про граматичне значення (наприклад, у словнику подано закінчення лексем у формі родового, орудного відмінків однини, деякі особові закінчення дієслів), акцентологічні й орфографічні вміння; 2) в он-лайн словниках – вчить знаходити потрібну інформацію, швидко розв'язувати проблеми; 3) за допомогою ілюстрацій – використання різних каналів інформації сприяє якіснішому засвоєнню нових слів; 4) пояснення викладача, яке розвиває образне мислення; 5) поєднання термінів і запропонованих дефініцій;

1.2. утворення нових слів за допомогою різних способів словотворення: 1) утворити нові слова за допомогою префіксів, суфіксів, префіксально-суфіксальним способом, складанням основ, слів; 2) пояснити особливості творення складних слів; 3) від іменників утворити прикметники, від дієслів – іменники, дієприкметники тощо; 4) дібрати спільнокореневі слова. Словотворення допоможе студентам осмислити процес виникнення слів в українській мові та зрозуміти значення нового слова за морфемами, які утворюють його.

1.3. використання синонімних, антонімних, омонімних рядів, значень полісемантичних слів. Це вищий рівень володіння лексичним багатством мови, оскільки мовець уже розуміє відтінки значення, емоційно-оцінне забарвлення слова, залежно від ситуації доречно вживає слова

Виробити лексичні вміння та навички в студентів можна, пропонуючи виконати такі завдання:

- знайти зайве слово, тематично не пов'язане з іншими;
- виписати з переліку, наприклад, дієслова руху;
- дібрати потрібне слово з синонімного ряду;
- дібрати до слів синоніми / антоніми;
- обрати потрібне омонімічне слово залежно від контексту;
- пояснити різницю в значенні багатозначних слів;
- вписати на місці пропуску потрібне слово.

Отже, значення нового слова студенти розуміють за складом морфем, за сполучуваністю з іншими словами, за схожістю зі словами рідної мови, інтернаціоналізмами, за контекстом.

2. Граматичні завдання. Вивчення граматики під час опрацювання фахових тем відбувається дедуктивним методом – від вивчення правил до спостереження явища в науковому тексті. Передтекстові завдання сприяють формуванню граматичного розуміння мови, умінь знаходити різні конструкції в тексті та сприймати. Ефективні граматичні вправи, які варто запропонувати іноземцям:

2.1. Прочитати та запам'ятати граматичні конструкції.

2.2. Поєднати іменники та прикметники, правильно узгоджуючи граматичну форму..

2.3. Записати словосполучення чи речення, розкриваючи дужки та узгоджуючи граматичну форму.

2.4. Провідміняти терміни чи ключові слова.

2.5. Поставити словосполучення у формі однини й множини.

2.6. Утворити форми вищого й найвищого ступенів порівняння прикметників і прислівників.

2.7. Розподілити числівники на кількісні й порядкові.

2.8. Провідміняти кількісні й порядкові числівники.

2.9. Утворити числівникові словосполучення.

2.10. Утворити від дієслів дієприкметники та дієприслівники.

Важливо правильно обрати мовний матеріал для завдань. Вони мають належати до основних фахових чи загальнонаукових понять, формувати активний словниковий запас іноземних студентів, які вони використовуватимуть у навчальній та професійній діяльності.

3. Завдання з синтаксису покликані ознайомити студентів з формами й типами речень, зі структурою словосполучень, будовою речень, особливостями зв'язку слів в словосполученнях та реченнях. Знання з синтаксису допоможуть студентам зрозуміти текст, поєднувати слова в словосполучення й речення та створювати власні усні й письмові висловлювання. Досягненню цих завдань сприятиме виконання наступних вправ:

3.1. Скласти словосполучення чи речення із запропонованих слів.

3.2. Поставити запитання до виділених слів.

- 3.3. Визначити граматичну основу речення.
- 3.4. Установити зв'язок між членами речення.
- 3.5. Прочитати речення та визначити, якими мовними засобами передають час / місце / умову / спосіб виконання дії.
- 3.6. Скласти речення з однорідними / звертаннями / вставними словами.
- 3.7. Утворити речення з підрядними умови / причини / способу виконання дії.
- 3.8. Записати речення з нарощуванням компонентів (прийом “сніжний ком”).
- 3.9. Збільшити кількість речень (“нанизування намистин”).

Такі завдання, крім здобуття або закріплення нових знань з синтаксису, забезпечують можливість закріпити й практично використати набуті знання з лексики та граматики. Отримані результати мотивуватимуть студентів до подальшої навчальної діяльності, оскільки демонструватимуть можливості застосування нової інформації та відображатимуть рівень знань студентів.

4. Трансформаційні вправи мають творчий характер, суть яких полягає в перетворенні одних конструкцій в інші. Це вправи, які можуть виконати іноземці з достатнім рівнем знань. Завдання такого типу вчать студентів розуміти складний текст.

- 4.1. Утворити з двох речень одне просте / одне складносурядне / складнопірядне.

4.2. Передати зміст речення іншими словами.

4.3. Скоротити речення, пропускаючи другорядну інформацію.

5. Завдання на прогнозування. На завершальному етапі виконання передтекстових завдань варто запропонувати студентам вправи на прогнозування, які забезпечать послідовний та логічний перехід між підготовчим етапом – виконанням передтекстових завдань та читанням тексту.

5.1. Прочитати заголовок та визначити про що текст.

5.2. Прочитати заголовок та сформулювати питання, на які в тексті будуть відповіді. Дати на ці запитання відповіді до читання.

5.3. Прочитати перші речення та передбачити, про що буде текст.

5.4. Прочитати останній абзац та розповісти, про що текст.

Пропонуємо фрагмент заняття для іноземних студентів інженерних спеціальностей, що містить систему передтекстових завдань, які готують іноземних студентів до роботи з текстом.

Цікаві факти та тенденції мобільних комунікацій

Завдання 1. Прочитайте слова та словосполучення. З'ясуйте їхнє значення та запишіть.

Додатки, драйвер, трафік, відеоконтент, відеострім, гігієна, гаманець, промова, інтернет-сервіс, збіг, індустрія, інтернет-банкінг, нозофобія, ефективність.

Помітити.

Хмарні сервіси, інтуїтивна комутація, охорона здоров'я, мобільні платежі.

Завдання 2. Прочитайте слова та словосполучення й коментар до них.

SIM-картка – ідентифікаційний модуль абонента у вигляді старт-карти, що застосовують у мобільному зв'язку.

Смартфон (з англ. smart – розумний і phone – телефон) – стільниковий телефон, який має більшу оперативну пам'ять і потужніший процесор.

Планишет (планишетний комп'ютер) – клас ноутбуків, обладнаних планишетним пристроєм рукописного введення, об'єднаним з екраном.

Браузер – програмне комп'ютерне забезпечення, яке забезпечує взаємодію з текстом, малюнками, іншою інформацією на гіпертекстовій веб-сторінці.

Соцмережа – соціальна структура, утворена індивідами або організаціями.

Електронна пошта – спосіб обміну цифровими повідомленнями між людьми з використанням цифрових пристроїв.

Мобільний сервіс Tinder – популярна мобільна платформа для легких і швидких зустрічей з людьми, що перебувають близько до вас.

IDC (Ай-Ди-Сі) – міжнародна компанія, що здійснює маркетингові дослідження, консультаційні послуги, організацію конференцій в галузі інформаційних технологій, телекомунікацій і споживчої електроніки.

Ericsson – шведська компанія, відомий виробник телекомунікаційного обладнання.

iOS – мобільна операційна система Apple.

Android – операційна система і платформа для мобільних телефонів та планишетних комп'ютерів, створених компанією Google на основі ядра Linux.

Завдання 3. Запишіть числівники словами, правильно поєднуючи їх з іменниками.

7 (мільярд), 5 (мільярд), 3,5 (мільярд), 25 %, 6 (година), 68 (хвилина), 10 (рік), 30%, до 2020 (рік), 12 (мільярд), близько 70000 (бар), 800 (мільйон) (свін), 147 (хвилина), близько 90 (секунда).

Завдання 4. Дайте відповідь на запитання: “Котра година?”

18:10; 07:05; 11:30; 20:45; 08:55; 18:15; 22:40.

Завдання 5. Утворіть від іменників дієслова недоконаного й доконаного видів.

ЗРАЗОК: з'єднання – з'єднувати, з'єднати.

Втрата, зміна, запис, пересилання, фото, мобілізація, перевірка, зберігання, обмін, синхронізація.

Завдання 6. Утворіть вищий і найвищий ступені порівняння прислівників.

ЗРАЗОК: важко – важче, найважче

Важливо, високо, швидко, багато, мало, швидко, зручно, якісно.

Завдання 7. Запишіть речення, вставивши пропущені сполучники.

У середньому людина помічає втрату гаманця через 6 годин, ... втрату смартфона через 68 хвилин. 2. Інтернет призводить до переосмислення ... змінює споживчі звички. 3. Сьогодні кількість мобільних пристроїв перевищує кількість людей, ... починається ера “Інтернету речей”. 4. 3G зв'яже більшість галузей і підвищить ефективність бізнесу в кожній. 5. Смартфон завжди поруч, ... страх залишитися без мобільного й бути відрізнаним від зовнішнього світу породив таку хворобу, як номофобія. 6. На другій хвилі інтернет речей поглине всі індустрії, ... на третій – створить інтернет-громадськість і підключення до мережі. 7. Окремим напрямком буде розвиток автомобільних інформаційно-розважальних систем, зокрема, поява... автомобілів на iOS та Android, ... автомобілів з автономним управлінням.

Слова для довідки: а, бо, проте, і ... і, а, і, та (у значенні і).

Завдання 8. Прочитайте умовні скорочення, які трапляються в тексті.

% - відсоток, млрд. – мільярд, млн. – мільйон, тис. – тисяча, р. – рік, pp – роки, мс – мілісекунда, Гбіт/с – гігабіт за секунду, Мбіт – мегабіт за секунду.

Завдання 9. З двох простих речень утворіть одне складне.

1. У середньому людина помічає втрату гаманця через 6 годин. Втрату смартфона людина помічає через 68 хвилин.

2. У минулому столітті банки закликали клієнтів заводити ощадні книжки і зберігати гроші в ощадкасі. У XXI столітті настала і швидко розвивається ера інтернет-банкінгу.

3. Додатки практично витіснили браузері. Тільки 14% західних користувачів використовують браузері для доступу в інтернет з метою розв'язання споживчих завдань.

4. Зараз світ перебуває на першій хвилі цієї епохи, яку можна охарактеризувати як "Персоніфіковані додатки".

Завдання 10. Прочитайте заголовок до тексту. Про які цікаві факти, на вашу думку, йдеться в тексті?

Завдання 11. Прочитайте текст. Запропонуйте ваш варіант назви до тексту.

Цікаві факти та тенденції мобільних комунікацій

Сьогодні неможливо уявити без мобільного інтернету. Із 7 млрд жителів Землі більше 5 млрд користуються мобільними пристроями, 25% з них використовують мобільний інтернет.

Мобільний зв'язок важливіше грошей і правил особистої гігієни. Судіть самі: у світі 3,5 млрд людей користуються зубними щітками, і при цьому налічується 6 млрд активних SIM-карток. У середньому людина помічає втрату гаманця через 6 годин, а втрату смартфона через 68 хвилин.

Мобільний інтернет і портативні пристрої змінюють світ. Візьмемо, наприклад, релігію, одну з найбільш канонічних галузей людського життя, і подивимося на виступ Папи Римського. 10 років тому люди вітали Папу, піднімаючи руки догори. Зараз же люди піднімають смартфони та планишети, на які фотографують/записують промову Папи і діляться з друзями в соцмережах.

Сьогодні абоненти все більше уваги приділяють пересиланню даних. Наприклад, користувачі смартфонів у Великобританії витрачають на дзвінки та SMS менше 30% часу, проведеного з апаратом, інші 70% часу – користуються інтернет-сервісами (браузинг, соцмережі, пошта).

Сьогодні кількість мобільних пристроїв перевищує кількість людей. Починається ера "**Інтернету речей**" (Internet of Things): 12 млрд людей, процесів і пристроїв вже підключені до інтернету, а до 2020 року до мережі будуть підключені більше 50 млрд речей.

Інтернет зумовлює переосмислення і змінює споживчі звички. Проілюструвати це можна на прикладі знайомств: у США близько 70 тис. барів/нічних клубів, а в мобільному сервісі Tinder щодня відбувається 800 млн світів (лайків і дислайків фотографій з метою знайомства), з них 11 млн збігів (взаємних симпатій користувачів).

У світі активно мобілізуються різні індустрії. Яскравий тому приклад банківська сфера. У минулому столітті банки закликали клієнтів заводити ощадні книжки і зберігати гроші в ощадкасі. У XXI столітті настала і швидко розвивається ера інтернет-банкінгу.

Проникнення та продаж смартфонів і планишетів ростуть з року в рік. Кількість користувачів смартфонів зросла до 30% (315 млн штук) станом на кінець

2013 р. Продажі планшетів вище, ніж ПК і ноутбуків, у 2013 р. +52% з року в рік. За прогнозом IDC, до 2018 р. у світі буде продано в 6 разів більше смартфонів, ніж комп'ютерів.

Смартфон завжди поруч: 147 хвилин у середньому на день користувач витрачає на смартфон, 140 разів перевіряє його, близько 90 секунд відповідає на одне SMS. Страх залишитися без мобільного і бути відрізаним від зовнішнього світу породив таку хворобу, як номофобія (від англ. *No mobile phobia*).

Додатки практично витіснили браузер. Тільки 14% західних користувачів використовують браузер для доступу в інтернет з метою розв'язання споживчих завдань. Решта 86% користуються додатками (з них найпопулярніші 32% – ігри, 17% – Facebook). Доступ в інтернет з мобільних пристроїв стрімко збільшується.

3G – це стрибок швидкості, яку неможливо не помітити. Наприклад, один епізод популярного серіалу “Теорія великого вибуху” в мережі 2G завантажується 10 годин, в 3G – 12 хв., у 4G – 2 хв.

3G зв'яже більшість галузей і підвищить ефективність бізнесу в кожній (охорона здоров'я, освіта, торгівля, транспорт, ін.). Зміни в секторі охорони здоров'я вже сьогодні можна побачити на прикладі нашого проекту “Мобільна медицина”, який об'єднує віддалену діагностику, взаємодію та навчання медиків, і який спрямований на розвиток телемедицини в Україні шляхом об'єднання медичного досвіду та сучасних телекомунікаційних технологій.

3G утворює нову інформаційну екосистему (хмарні сервіси, мобільні платежі, розпізнавання об'єктів, мобільне відео та ін.). Наприклад, хмарні сервіси – зручний доступ до даних, робота з ними, зберігання, обмін, синхронізація та ін. – стануть важливим чинником для використання передачі даних абонентами і драйвером збільшення обсягу трафіку.

Відеоконтент, як найбільш вимоглива до якості сфера пересилання даних, стане найбільш значущою складовою зростання трафіку і основою для зростання мобільної реклами. За рахунок зростання відеостріму істотно зросте частка мобільної реклами в переглядах на YouTube, online-іграх та ін.

3G відчинить двері в нову епоху розвитку “Інтернету речей”. Зараз світ перебуває на першій хвилі цієї епохи, яку можна охарактеризувати як “Персоніфіковані додатки”. На другій хвилі інтернет речей поглине всі індустрії, а на третій – створить інтернет-громадськість і підключення до мережі.

Еволюція пристроїв і користувацьких інтерфейсів відбуватиметься в декількох напрямках: зростання продуктивності смартфонів і поліпшення технічних характеристик, підключення до мережі автомобілів, розумні будинки, поява інтернет-пристроїв для носіння, підключення речей (зубних щіток, чайників, ін.), інтуїтивна комутація – поява нових інтерфейсів: розпізнавання жестів, голосу, рухів очей. Окремим напрямком буде розвиток автомобільних інформаційно-розважальних систем, зокрема, поява автомобілів на iOS і Android, автомобілів з автономним управлінням.

У технологічному плані в майбутньому нас чекає подолання фізичних “бар'єрів”, зокрема, збільшення трафіку в десятки тисяч разів, стократне збільшення кількості пристроїв, зниження затримки до 1 мс, зниження вартості терміналів M2M і збільшення їхнього терміну роботи без підзаряджання до 10 років, збільшення швидкостей дротового інтернету до 10 Гбіт/с і мобільна швидкість до 100 Мбіт/с [5].

Передтекстовий етап спрямований на активізацію загальних знань з проблеми, що висвітлюється в тексті, аналіз мовних і смислових труднощів, що полегшують подальше сприйняття змісту, формулювання комунікативної установки на читання тексту.

Отже, передтекстові завдання відіграють важливу роль у процесі роботи з іншомовним текстом. Вони допомагають підготувати іноземних студентів до сприйняття й розуміння тексту.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Здатність працювати з іншомовним текстом, без сумніву, є фактором загальнокультурного розвитку іноземного студента. Ці вміння дозволяють самостійно здобувати знання, своєчасно долучатися до першоджерел професійної інформації, розвивати навички роботи з літературою, сприяють підвищенню культури мовлення. Можливість доступу до автентичної інформації перетворює читання іноземною мовою (навички якого, на відміну від усного мовлення, не зникають протягом усього життя) на найпростіший і водночас найцінніший засіб комунікації; сприяє виникненню та розвитку внутрішньої мотивації навчання студентів і допомагає випускникам університетів у подальшій професійній діяльності.

Розглянуті основні види роботи над професійно орієнтованими текстами іноземною мовою спрямовані на те, щоб навчити студентів опрацьовувати фахові тексти іноземною мовою. Запропоновані види вправ, безумовно, не вичерпують усього розмаїття форм і методів роботи студентів під час читання текстів чужою мовою. Багато питань розвитку навичок роботи з текстами за фахом потребують розробки як у теоретичному, так і в практичному плані.

Отже, навчання студентів-інженерів професійного спілкування українською мовою розглядаємо як процес систематичного активного формування в них знань, навичок і вмінь, необхідних для успішної реалізації такого спілкування. Важливу роль у роботі з фаховими текстами під час занять з української мови як іноземної відіграють різноманітні види передтекстових завдань, які покликані збагатити словниковий запас студентів, навчити їх правильним прийомам професійного спілкування, виробити в них відповідні навички й уміння. Перспективою подальших досліджень є укладання комплексів післятекстових вправ для навчання іноземних студентів професійно орієнтованого читання.

Список використаної літератури

1. Дроздова І. П. Наукові основи формування українського професійного мовлення студентів нефілологічних факультетів ВНЗ: монографія / І.П. Дроздова // Харківська національна академія міського господарства. – Харків : ХНАМГ, 2010. – 320 с.
2. Зозуля І. Є. Формування граматичних навичок в іноземних студентів із дисципліни „Українська мова для іноземців” на підготовчому відділенні / Зозуля І. Є., Стадній А. С. // Одеський лінгвістичний вісник. – 2017. – № 10. – Том 2. – С. 142–145.
3. Катиш Т. В. Типи лексичних завдань з мови спеціальності: досвід вітчизняної та зарубіжної лінгводидактичної науки і практики / Т. В. Катиш // Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. – 2015. – № 1. – С. 370–376.

4. Сокіл Б. Дотекстові та післятекстові вправи: типологія та особливості побудови / Б. Сокіл // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – 2011. – Вип. 6. – С. 196–203.

5. Цікаві факти та тенденції мобільних комунікацій [Електронний ресурс] // 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://techtoday.in.ua/vodafone-news/cikavi-fakti-ta-tendenciyi-mobilnix-komunikacij-34960.html> / (дата звернення 07.05.2018).

References

1. Drozdova I. P. Naukovi osnovy formuvannya ukrainskoho profesiinoho movlennia studentiv nefilolohichnykh fakultetiv VNZ: monohrafiia / I.P. Drozdova // Kharkivska natsionalna akademiia miskoho hospodarstva. – Kharkiv : KhNAMH, 2010. – 320 s.

2. Zozulia I. Ye. Formuvannya hramatychnykh navychok v inozemnykh studentiv iz dystsypliny „Ukrainska mova dlia inozemtsiv” na pidhotovchomu viddilenni / Zozulia I. Ye., Stadnii A. S. // Odeskyi lnhvistychnyi visnyk. – 2017. – № 10. – Том 2. – С. 142–145.

3. Katysh T. V. Typy leksychnykh zavdan z movy spetsialnosti: dosvid vitchyznianoï ta zarubizhnoï lnhvodydaktychnoi nauky i praktyky / T. V. Katysh // Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu. Filolohichni nauky. – 2015. - № 1. – С. 370–376.

4. Sokil B. Dotekstovi ta pisliatekstovi vpravy: typolohiia ta osoblyvosti pobudovy / B. Sokil // Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi. – 2011. – Vyp. 6. – С. 196–203.

5. Tsikavi fakty ta tendentsii mobilnykh komunikatsii [Elektronnyi resurs] // 2018. – Rezhym dostupu do resursu: <https://techtoday.in.ua/vodafone-news/cikavi-fakti-ta-tendenciyi-mobilnix-komunikacij-34960.html> / (data zvernennia 07.05.2018).

Стаття надійшла до редакції 10.04.2019
прийнята до друку 22.04.2019

SYSTEM OF PRE-TEXT TASKS DURING THE WORK WITH LOAN VOCATIONAL TEXTS

Iryna Zozulia

Vinnitsia National Technical University,
Linguistics Department,
95 Khmelnytske shose, 21021, Vinnitsia, Ukraine,
0979855302,
irazozulya15011985@gmail.com

Alla Stadnii

Vinnitsia National Technical University,
Linguistics Department,
95 Khmelnytske shose, 21021, Vinnitsia, Ukraine,
e-mail: 0963749425,
stadniy.alla@ukr.net

The article proves that the Ukrainian language for foreign students is not only a subject of study, but also a means of personal development, an instrument for the formation of professional competence. It is noted that foreigners have to master such activity as reading and analysis of professional literature for successful use of the Ukrainian language in verbal and written business communication. It is specified that during studying the Ukrainian as a foreign language for the purpose of professional communication, future specialists need to pay special attention to the mastery of terminology.

Features of professionally oriented text, on the basis of which foreign students study linguistic processes and phenomena are characterized. The main types of pre-text tasks for working with foreign-language vocational texts are presented, taking into account the experience of linguadidactics of our country and foreign lingvodidactics. Various types of tasks are proposed, which can be used for enriching the vocabulary of foreign students, for teaching students the correct methods of professional communication, for developing linguistic skills and abilities. Different ways of introducing new words into the vocabulary of foreign students are presented. It is established that study of grammar during the work with vocational topics is the result of a deductive method – from the learning of rules to the observation of the phenomenon in the scientific text. It is found out that the skills developed during the study of the discipline “Ukrainian for foreigners” will allow students to acquire knowledge independently, engage timely to the source material of professional information, develop literacy skills, and promote the culture of speech.

The skills and abilities of foreign language reading, identified by methodologists, are analyzed, and those are determined which are to be formed in foreign students according to three groups of training and compensatory skills of professionally oriented learning: language skills and compensatory skills related to understanding of linguistic material (ensure the accuracy of understanding); abilities that provide understanding of the contents of the text (full comprehension); skills that provide processing of selected real-world information (depth of understanding).

Key words: pre-text tasks, loan vocational text, terms, Ukrainian as a foreign language, foreign students.